

ВИМОГИ ВИРОБНИЦТВА ДО СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

А.В. БАГАН, кандидат сільськогосподарських наук, доцент

О.С. АТРИХАЙЛОВ, магістр

Полтавська державна аграрна академія, Україна

E-mail: allabagan@ukr.net

В Україні пшениця озима за посівними площами займає перше місце і є провідною продовольчою культурою. Це вказує на її велике народногосподарське значення як високоякісного продукту харчування.

У зв'язку з цим, найважливішим завданням зерновиробництва на перспективу є зростання врожайності й поліпшення якості зерна пшениці озимої на основі інтенсифікації її виробництва. При цьому як сукупність факторів інтенсифікації, так і їх роль у формуванні врожаю суттєво різняться залежно від зони, рівня родючості ґрунту, використання біологічного потенціалу сорту, забезпеченості технології матеріальними ресурсами та ін. Проте, найефективнішим інструментом інтенсифікації виробництва зерна пшениці озимої є сорт і якісне насіння.

Аналіз досліджень показує, що лише за рахунок сорту можна досягти збільшення урожаю на 20–30 відсотків. Це є найдешевшим важелем впливу на стабілізацію виробництва та підвищення врожайності не тільки пшениці озимої, а й інших сільськогосподарських культур.

Сорт як засіб сільськогосподарського виробництва застосовують для підвищення врожайності та якості продукції сільськогосподарських культур, в тому числі і пшениці озимої.

Ґрунтово-кліматичні й агротехнічні умови вирощування, напрями використання культури визначають вимоги виробництва до сортів. Для сортів усіх сільськогосподарських культур ці вимоги можна звести до кількох основних груп: висока і стійка врожайність по роках; стійкість до несприятливих умов середовища; висока екологічна пластичність, що забезпечує високу врожайність за сприятливих умов вирощування та підвищення нижнього порогу її за екстремальних умов; тривала і, особливо, комплексна стійкість до хвороб і шкідників; придатність до інтенсивної технології, механізованого вирощування, збирання та переробки; висока якість продукції, заради якої культивується сорт.

На сучасному етапі основними напрямками в селекції пшениці озимої є підвищення врожайності та якості продукції, стійкості до хвороб, шкідників і несприятливих умов зовнішнього середовища (посухостійкість, зимостійкість, стійкість до вилягання), створення сортів, придатних для вирощування за інтенсивними технологіями з повною механізацією всіх процесів.

Отже, сорт виступає одним з основних чинників стабільного виробництва зерна пшениці озимої. Тому у підборі сортів потрібен індивідуальний підхід – економічно слабким і сильним господарствам необхідний різний сортовий склад.

Таким чином, вивчення рівня прояву господарсько цінних ознак у нових сортів пшениці озимої є актуальним.